

Гальцева Тетяна Олексіївна,
доцент кафедри соціально-гуманітарних
дисциплін Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ, кандидат психологічних наук, доцент

РОЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО СУПРОВОДУ У РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНОЇ САМОЕФЕКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВНИКІВ

Зміни, що відбуваються у політичній та соціальній сферах життя країни, вимагають від сучасних юристів ефективного вирішення професійних задач, спрямованих на укріплення соціальної справедливості у суспільстві. Сучасний правник повинен володіти ґрунтовними знаннями законодавства, незалежно від його галузевої диференціації, бути компетентним, готовим охороняти і захищати права й законні інтереси держави, юридичних та фізичних осіб.

Проблемі підготовки майбутніх правників (юристів) присвячені праці таких науковців, як В. А. Власіхін, У. Гордон, Н.О.Євдокимова, В. В. Захаров, Я. В. Карнаков, А. І. Кук, А. Ліон-Кан, Ш. Мейєр, П. Ф. Нікулін, А. Сібєрт, М. Тамайо-Калабресе та інші.

Оволодіння професією, на думку дослідниці Н.О.Євдокимової, має здійснюватися на основі свідомого самопокладання, усвідомленого мотиваційного вибору [2, с.85]. Суб'єкт, слідуючи логіці саморозгортання активності та суб'єктних діянь, має навчатися самостійно знаходити необхідні засоби, свідомо підпорядковувати їх вибір поставленій меті, зважено приймати рішення, послідовно їх виконувати, адекватно і самокритично оцінювати результати виконання, цілеспрямовано фіксувати в індивідуальному досвіді способи і результати діяльності, перетворюючись із суб'єкта активності у цілісного суб'єкта свідомої діяльності [3].

Важливою компетенцією випускника сучасного вузу є вміння проектувати власну освітню траєкторію та організовувати ефективно своє навчання протягом усього життя. Саме завдяки рівню розвитку навчальної самоефективності майбутній правник може бути успішним у подальшому професійному житті.

Дослідник Гайдар М.І. вважає, що на етапі вузівського навчання, становлення самоефективності особистості може відбуватися як природнім, так і цілеспрямованим розвитком завдяки створенню спеціальних психолого-педагогічних умов, серед яких:

- 1) активізація і розвиток рефлексивних здібностей майбутнього фахівця;
- 2) поглиблення уявлень про свої професійно-важливі якості і можливості їх розвитку;

- 3) психолого-педагогічний вплив на професійну Я-концепцію студентів;
- 4) зміцнення реалістичної професійної самооцінки і позитивного професійного самовідношення студентів;
- 5) підвищення у студентів впевненості у собі і своєму професійному потенціалі [1, с.11].

Євдокимова Н.О. звертає увагу на принципи організації професійної підготовки у вищому навчальному закладі серед яких виділяє: культуровідповідність, що доповнюється принципом культурологічності; єдність інтеграції та диференціації; неперервність, системність, синхронізація, конструкціоналізм, інтенції студента на вибір руху траєкторії в освітньому просторі, антропоцентризм [2, с.248].

Значна роль в управлінні розвитком навчальної самоефективності майбутніх правників належить соціально-психологічній службі ВНЗ, що повинна здійснювати її супровід. Психологічний супровід забезпечує особистісно-орієнтований підхід до кожного студента та має такі завдання:

1. Соціалізація молоді, що базується на принципі «наскрізної лінії», від першого до випускного курсу, впродовж яких відбувається соціальна адаптація студентів та розвиток навичок ефективної міжособистісної взаємодії.
2. Підвищення інтелектуальної активності студентів, розвиток критичного і креативного мислення.
3. Розвиток стресостійкості та уміння долати життєві труднощі і психологічні бар'єри.
4. Становлення якостей успішної особистості, що сприяють ефективному навчанню та самоуправлінню власною освітою.
5. Активізація навчальної самомотивації та готовності вчитися упродовж всього як професійного, так і непрофесійного життя.
6. Розвиток професійно-значущих якостей особистості, що сприяють майбутній професійній самореалізації, мобільності, ефективності і продуктивності у діяльності та конкурентоспроможності на ринку праці.

Основними принципами соціально-психологічного супроводу студентів є: гнучкість, різноманіття форм і методів роботи, цілісний підхід до особистості. Психологічний супровід розвитку навчальної самоефективності майбутніх правників включає такі напрямки роботи як діагностика, психологічне консультування, корекційно-відновлювана та розвивальна робота, моніторинг навчальної ефективності студентів. Діагностика дозволяє протягом всіх років навчання виявити особистісні обмеження студентів щодо власної навчальної ефективності відносно конкретних навчальних дисциплін. Психологічне консультування спрямовує студентів на ефективну самоосвіту та подову індивідуальної траєкторії професійного саморозвитку. Корекційно-відновлювана та розвивальна робота включає соціально-психологічні тренінги, психогімнастику, індивідуальні вправи. Моніторинг сприяє неперервному відслідковуванню стану розвитку особистості студента дає можливість попередити небажані відхилення в навчальній ефективності майбутнього

правника.

Отже, у вищих навчальних закладах необхідно розвивати психологічні служби та створювати відповідні психолого-педагогічних умови, що спонукають студентів систематично, свідомо і творчо опановувати не тільки професійними знаннями, професійно – важливими компетенціями, а й розвивати впевненість у власній навчальній ефективності, що є предиктором професійної успішності та самореалізації особистості.

1. Гайдар М.И. Развитие личностной самоэффективности студентов-психологов на этапе вузовского обучения : дисс. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Марк Игоревич Гайдар. – Воронеж, 2008. – 260 с.

2. Євдокимова Н. О. Психологічні засади формування суб'єкта правничої діяльності у вищому навчально-му закладі: монографія / Н. О. Євдокимова. — Миколаїв: Іліон, 2011. — 420 с.

3. Татенко В.А. Психология в субъектном измерении: Монография / В.А. Татенко . – К.: Видавничий центр „Просвіта”, 1996. – 404 с.

Шубенок Тамара Іванівна
викладач кафедри соціально-
гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Проблема використання критичного мислення привертає увагу викладачів на всіх стадіях вивчення іноземної мови. Процесами впровадження критичного мислення почали займатися вже півтора століття тому. Особливістю критичного мислення є вивчення існуючого і, на основі цього, створення особистого продукту, а також розвитку комунікативних навичок і навичок роботи у команді.

Коли починаєш цікавитись, що таке «критичне мислення», то бачиш, що не існує обмежень його визначенням. Коли у США провели опитування серед вчителів, то біля ста вчителів з різних навчальних закладів запропонували дуже велику кількість ідей і пропозицій. Ось деякі з цих відгуків:

- задавати питання і уникати допущень;
- вміти оцінювати інформацію і вибрати доречну інформацію;
- вміти запитувати про погляди, аргументи та ідеї;
- висловлювати розумні міркування;
- аналізувати матеріал, формулювати свою думку про нього, та вміти підтримати свою думку;
- примушувати студентів бути автономними і незалежними;